

POŚLANIEC

MESSENGER
POLSKO-KATOLICKIEGO KOŚCIOŁA

Published weekly by Rev. Joseph Zielonko. — 74 13th Ave.

“Entered as second-class matter August 20th 1924 at the post office at Newark, New Jersey, under the Act of March 3, 1879.”

Subscription per annum \$2.00 — Single copy 3 cents
Przedpłata rocznie \$2.00. — Pojedynczy nr. 3 centy

Vol. III. Newark, N. J. Niedziela — Sunday January 4th 1925. No. 1.

ZAWIADOMIENIE

Dzielimy się z naszymi przyjaciółmi radosną nowiną, albowiem zakupiliśmy na własność budynek na ulicy Court no. 179 między ulicami West i Howard.

W budynku tym będziemy prowadzić szkołę dla dzieci i odprawiać nabożeństwa dla członków Polsko-Katolickiego Kościoła.

Pierwsze nabożeństwo dziękczynne odbędzie się w Nowy Rok i odtąd stałe odbywać się będą nabożeństwa już w własnym budynku.

Pierwsza msza w dniu 1-go Stycznia 1925 roku, o godzinie 11 przed południem, nieszpory o 4-ej po południu.

Na to uroczyste nabożeństwo, niniejszem zapraszamy wszystkich naszych parafjan przyjaciół i zwolenników.

Zapraszamy też na ogólne zebranie które się odbędzie w Niedzielę o godzinie 7-ej wieczorem w Sali ob. Rusiniak, dawniej Sołka, 62 Jones St.

Miłość i pozdrowienie wszystkim
Ks. Józef Zielonko i Komitet.

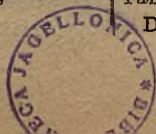
WSZECHWŁADNY STWÓRCO
ŚWIATA!

Wszzechwładny Stwórco świata!

Ty masz w swej mocy czas!
Tyś nam oznaczył lata,

I w nich prowadzisz nas;
A choć przyszłości chwile

nieznane nigdy nam,
Ufamy Twej sile;
Boś zawsze jest ten Sam.
Tyś nas w swej opatrności
I dotąd Boże miał,
Tyś nam wśród przeciwności
skuteczną pomoc dał.
A bacznie gdy śledzimy
koleje naszych dróg,
W pokorze rzec możemy
łaskawym był nam Bóg.
Odwieczny! ze te dary,
O któżby niechciał Ci
Wdzięczności nieść ofiary
przez wszystkie życia dni?
Kto nie miałby ufności,
rzucając w przyszłość wzrok,
że nas w swój opatrności
Chcesz mieć i przez ten rok?
Daj Ojcze, Ducha Twego
I wesprzyj mocą Twą!
Chciej ustrzedz nas od ziego
I pokrzep wolę mdłą.
Niech łaska Twoja wszędzie
oddala błędu mrok,
Niech nam pociechą będzie
przez nowy życia rok.
Gdzie w smutku pogrążony,
Do Ciebie wznosi głos
Gdzie chory opuszczony
narzeka na swój los
Gdzie nędzarz w niedostatku
Ku Tobie zwraca wzrok
Tam, Boże, nieszczęść świadku,
Daj pomoc w nowy rok!

DLACZEGO ODSTĄPIŁEM OD KOŚCIOŁA RZYMSKIEGO.

A więc pierwsze upokorzenie w mej nieświadomości doznałem od kościoła, który przecież ma być dalekim od czynienia jakiegśkolwiek przykrości, gdyż kościół ten podobno oparty jest na miłości i miłosierdziu Bożym”.

Będąc dzieckiem biednych rodziców niebyło mowy o wykształceniu, ba nawet nie zawsze stać na całą kapotkę, a i chleba kromka też niezawsze gościła pod strzechą, gdzie zacząłem żyć i wychowywać się. Przecież jednak przy takich okolicznościach dożyłem do czasu kiedy to się budzi świadomość. Najgorszy to był właśnie czas dla mej matki, gdyż na nie jedną sprawę żądałem wyjaśnienia na które matka dać mi nie mogła. A mnie wciąż coś nowego się o uszy obilo jak polski ruski nasz nienasz. Dowiedziałem się że jestem Polakiem katolikiem, a nieraz trudno mi było to pojąć czy mógłbym być polakiem, a niekatolikiem lub przeciwnie, ale wyraz rzymski od dziecka nijak nie mogłem pojąć tego żeby oboje jednocześnie mogło być polskie jak nie był ówczesny rząd, wojsko, szkoła, sąd itd. polskie ale rosyjskie choć w Polsce.

Tak w tej sprzeczności myśli i ducha jak swej nieświadomości dożyłem 10 roku w wiosce rodzinnej Brzeźnie, a od tego czasu zacząłem żyć w mieście Lipnie, a nawet dzięki swoim opiekunom pp. Ligowskim zacząłem chodzić do szkoły gdzie jednak uczono wówczas przeważnie po rosyjsku. Było to między 1895 a 1896 rokiem. Mając jednak całą rodzinę nadal w Brzeźnie często byłem wysyłany przez matkę do tej wójki z tamąd wracałem zwykle sam jeden. Wówczas oddawałem się moim dziecięcym marzeniom. Marzenia te były tego rodzaju że od dziecka pragnąłem reformy w Polsce kościoła. Niepodobala mi się w kościele łacina.

Ale jak ją usunąć z kościoła? Rozumiałem to, że żadna ludzka siła niezdola nawet tego dokonać, że tu tylko trzeba cudu i o ten to cud idąc z Lipna do Brzeźna czy odwrotnie modliłem się to na przemian śpiewałem pieśni do Najśw. Marji Panny, aby objawiła np. mnie że życzeniem Jej i Jej Syna Jezusa Chrystusa jest aby w kościołach polskich nabożeństwa były po polsku odprawiane. Ale cud się nie stał, a ja wówczas jeszcze nie umiałem czytać więc nie wiedziałem o tem, że tam het za Oceanem są Polacy i ich księża, którzy zrzucili jarzmo rzymskie i mają swoje, Niezależne Katolickie Kościoły. Także nie wiedziałem i o tem, że w kraju Marjawiści zamierzają dokonać tej tak ważnej reformy o którą tak często zносиłem prośby do Boga.

Nadeszła nareszcie dla mnie bardzo ważna chwila, bo pierwsza spowiedź i św. Komunja, której mi udzielił ks. Aleksander Brzuzy a za parę tygodni przyjechał z Płocka biskup Jerzy hr. Szenbek który znów umocnił mnie we wierze rzymskiej. Co warto umacnianie w wierze dziecka nieświadomego pokazało życie na mej własnej osobie. Działo się to w 1897 roku. Wówczas już zacząłem czytać po trochu. To też niebyło papierka ani kartki, aby takowej nie odczytał zwłaszcza, jeżeli tam cokolwiek mogłem się dowiedzieć o Polsce. Z tego powodu nauczyłem się dość szybko czytać, to też zacząłem się brać już do książek, a najpierw przeczytałem historję Polski, choć takie rzeczy nie wolno było czytywać titurgję kościoła rzymskokatolickiego i żywota świętych. A kiedy raz się dostała książka Emila Zoli — pamiętam, że to straszna miałem awanturę, a osoba która mi pożyczyla tej książki miała bardzo wiele nieprzyjemności przez to.

O RÓŻNYCH RELIGJACH.

Obojętność ta przeszła rów-

nież na sprawy socjalne i moralne ży-
cia. Co niegdyś Amos podnosił tak
wysoko. Zakon ma głównie na celu:
1.) uniemożliwić elementom obcym, by
przenikły do religji Izraela, co się o-
siąga za pomocą tysiącznych przepi-
sów czasami symbolicznych; 2.) nie
dopuścić do profanacji świętego imie-
nia Jehowy, chroniąc czystość cere-
moniału i zakazując bezpośrednio do-
stępu do Jachwy [hierarchia kapła-
nów]; 3.) wskazać środki właściwe, by
harmonja wewnętrzna między Bogiem
a gminą — nie została naruszona. Tu
wyjaśnionem jest wielkie znaczenie
ofiary, a zwłaszcza ofiary pokutne.
Ofiara była ciągiem odnowieniem przy-
mierza, które było nieustannie nara-
żone na niebezpieczeństwo przez
grzech i nieczystość narodu. Nigdy
nie objaśniono teoretycznie skutecz-
ności ofiar, ale dla Izraela wyrażały
one charakter bezwzględny świętości
Jehowy; one też nadały judaizmowi
ten charakter religji pokuty, który
miał najistotniejsze znaczenie przy
formacji Chrystjanizmu.

Niezmiernego znaczenia było usta-
nowienie Święta corocznego pod na-
zwą: „Święta Pojednania”. Ezechiel
jeszcze go nie wspomina, ale w księ-
dze Kapłańskiej jest on aktem o-
statnim i punktem najwyższym kul-
tu ofiarniczego. Nadto były różne
przepisy „gdzie” i „jak” ofiary skła-
dać i „kto” ma je odprawiać.

Wielkie miejsce zajmują też pra-
wa ceremonjału. Cała sieć formalno-
ści wykwitła z tych zamierzeń; Ka-
nistryka formalną pochłonęła ostate-
cznie ducha. W Ezechielu na wygna-
niu — rozpoczyna się właściwie za-
łamanie pierwotnej linji Izraela. Hi-
storja rzecz tę potwierdza.

Ale i inna nuta dzwonić zaczyna.
Istnieje prorok zwany drugim Jeza-
jaszem [Jesaiac 40—55] który zapew-
ne działał raczej w Palestynie, niż w
Babilonie, jak to sądzono dotych-

Kościół Polski Katolicki, 179 Court
St. pomiędzy ul. West i Howard — na-
bożeństwa w niedzielę, o godzinie 10:
30 przed południem; nauka dla dzieci
o 3-iej popołudniu.

N. BERTL'S

Skład djamentów i wszelkiej biżuterji.

46 SPRINGFIELD AVENUE

Tel. Mulberry 4586

DR. A. ALTOUNIAN

Specjalista w chorobach żeńskich. Le-
czy choroby zakaźne. Gwarancją 20-let-
nie doświadczenie i tysiące wylecze-
nych pacjentów. Godziny przyjęć od
9—11 rano 2—4 po południu 7—9 wie-
czór.

42 Breintnall Place blisko Court House
Newark, N. J.

Tel. Bergen 3483.

DR. LEON BANACH

2834 Hudson Boulevard Jersey City

DR. B. B. MATZ

Polski Dentysta

3 Belmont Ave.

Tel. Market 5048

H. HANDELMAN

Jedyny gwarantowany w mieście skład
wszelkich Futur.

Reperacja, przerabianie naszą specja-
lnością

63 So. Orange Ave.,..... Newark, N. J.

Telefon Market 7921

Zawsze świeże i Dobre Lekarstwa i
Chemikalje można dostać w APTECE

McEVOYS

SPRINGFIELD AVE., róg High St.

czas. Ezechiel głównie kładł nacisk na prawo i formę, na ceremoniał i przepisy; Jezajasz drugi twierdzi, że zbawienie Bóg daje darmo i że jednym z warunków jest wiara, ale warunek ten jest konieczny. Wychodząc z idei świętości Boga, Jezajasz drugi rozumie go jako majestat moralny i nie zajmuje się stroną formalną, tj. temi wymaganiami, jakie wynikają z tysiąca przepisów. Od Jezajasza I-go zapożyczył on imię „święty Izraela”, by oznaczyć Jahwe: on też najbardziej ze wszystkich proroków skierował żydów na drogę prawdziwego monoteizmu, monoteizmu wszechświatowego — i pierwszy jasno określił powołanie specjalne Izraela.

Dla niego Jehowa to jest nie tylko Bóg, któremu służyć należy |Dekalog| Bóg jedyny w swoim rodzaju |Jezajasz|, ani Bóg jednolity |Dentoron|, ale Bóg bezwzględnie jedyny.

MISJE DAWNIEJ A TERAZ.

W Milwaukee, Wis., w parafii św. Jadwigi w 1915 r. pewna staruszka nasłuchawszy się „pobożnych kazań” o zbawieniu za pieniądze. Wykradła swojemu mężowi wszystkie oszczędności w kwocie \$150 i oddała na kościół i koszta przyszłego pogrzebu. Dowiedziawszy się o tym pobożnym czynie żony — staruszek, wyprawił w domu prawdziwe piekło, a rezultatem tego pobożnego zajścia było rozłączenie się małżeństwa po wielu latach zgodnego pożycia. Gdy nie miała za co obuwia kupić, zaś usłuchawszy porady sąsiadów, zwróciła się z prośbą do „świętobliwego bożego męża” o pomoc, — ten wspomniałomyślnie, jakby jakiej żebraczce dał jednego dolara.....

Z powyższego widzimy, że po takich misjach Lud staje się podobnym do zapamiętałych bestji, zapo-

Fonografy, Rolki, Polskie Rekordy Samogrające Fortepiany „Pianola” po niżonych cenach i na bardzo dogodnych warunkach

A. J. CUNNINGHAM, Inc.
3 Belmont Ave., przy Springfield Ave.

TEOFIL PIETRZYK

Pierwszorządna Polska Gospoda
różne przekąski, cygara i papierosy.
Dostarczam muzykę na wszelkie okazje.

282 FERRY STREET, NEWARK, N. J.

ST. GRENTUS

.. Groźnia i wyrab świeżego mięsa..
Do sprzedania farmy, domy, loty i różne handle

59 Beacon Street

Phone Market 4540

FRANK L. ADAM

Asekuruję domy, okna wystawowe, Automobile, piece parowe oraz wszelkie inne interesa.

772 Broad Street, Newark, N. J.
United States Savings Bank Bldg.

STEFAN KOWALSKI

STAIRS MAKER

23 Beacon St.

A. KOŚCIUKOW

Budowniczy i Kontraktor

Buduje i przerabia domy, garaże
14 Highland Terrace, Irvington, N. J.

Phone Waverly 3768

Jeżeli chcesz uprzyjemnić swój dom, to odwiedź nasz skład fonografów, Victrolis; posiadamy rolki i rekordy w różnych językach.

Ceny przystępne, usługa grzeczna

L. & R. KORN

162 Prince St., Newark, N. J.

ZAWIADOMIENIE.

Towarzystwo Bratniej Pomocy Im. G. Narutowicza, urządza zabawę taneczną w Sobotę, dnia 3-go Stycznia 1925 roku, w Sali ob. Rusiniak, (dawniej Sołka).

Wszystkich przyjaciół, niniejszem na tę zabawę zaprasza.

Wejście od osoby 25 centów.

Początek o 7:30 wieczorem.

Przy tej okazji szle życzenia Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku.

Z Szacunkiem

KOMITET

MARCUS BUCHNER

Wielki wybór wszelkich futer, kołnierzy i narękawków dla pań

Grzeczna usługa — Ceny przystępne

96 Springfield Avenue,

12 So. Orange Avenue

Polecam wszystkim na Święta specjalne cukierki po umiarkowanych cenach. Sodowa woda i najlepszy Ice Cream.

„Amelung Delicious Ice Cream Soda & Sundaes”

98 Springfield Avenue i 12 So. Orange Avenue

J. ZAJĄC

Pierwszorzędna Polska Restauracja

Otwarta dzień i noc dla wygody wszystkich

64 JONES STREET,

NEWARK, N. J.

Polska Restauracja

Leokadja Pleson, właścicielka

Śniadania, obiady, kolacje, przekąski, chłodne napoje w każdej porze dnia. Ceny umiarkowane, grzeczna usługa

90 Howard Street,

Newark, N. J.

mina o sobie i zaczyna żyć życiem misjonarskiem, a więc pije na umór, kradnie, bije się, przeklina, bluźni, szylzi z wiary, wyśmiewa się z obrzędów religijnych. Z ust takiego człowieka nie usłyszysz nic więcej, tylko brudne wyrazy, musisz zatykać uszy i uciekać kilka staj od niego, ażebyś się nie zaraził i nie zamógł na kołowaciznę misjonarską.... A już o mile drogi poznasz, że masz się spotkać z człowiekiem, który był na misji i tam nauczył się od misjonarzy jak zbożnego kunsztu.....

Wprawdzie nie wszyscy obawiają się piekła i za nic sobie mają wynalazki owych wędrownych kramarzy, lecz tych panowie misjonarze w swej świętobliwości potrafią ochrzcić różnymi tytułami, a nawet kazać mordować swoim zwolennikom; a w szczególniejszy sposób zajmują się Polsko - Katolikami i tymi którzy niechęcią opieki papieskiej.

Powszechnie jest znaną bajka, że w Kościele, który jest własnością Ludu, nie ma Boga, zaś księża przy tych kościołach, to są chłopcy, modlitwy i sakramenta są nieważne, a kościoły to budy.....

Lecz i te niby najsilniejsze argumenty dziś już tracą na wartości, albowiem Lud tłómaczy sobie inaczej; a mianowicie: „Jak to w Kościele polskim-Katolickim może nie być Boga, kiej jegomość nieraz, ale zawsze mówią, że Bóg jest wszędzie i że przed Bogiem nigdzie się ukryć nie można. Ej, to musi nasz jegomość albo się katechizmu nie uczył, albo też czasem zmysły mu się psuć zaczynają”. Co do tego, że księża mają być chłopami, to mówią: „A dyć się rozumie, że chłopcy, a nie baby, a có że to, nasze niby mają być konie, czy krowy, albo inne jakie stworzenie? Tak samo chłopcy, nie przymierzając ja, abo inszy jaki chłop”.

Telefon Market 6149

ADOLF KLEIN

Wybór mebli, pieców i nakryć na podługę za gotówkę i na łatwe spłaty dla każdego. Mówimy po polsku.

126 Springfield Avenue

JAN PORZEZIŃSKI

Polska Buczeria

298 — 15-th Ave. Newark, N. J.

HENRYK SŁAWEK

Polski Zakład Artystyczny
Fotograficzny

142 Ferry St. przy Monroe St.

LEON GÓRSKI

Biurowisko Realnościowe, Gospoda
i Restauracja
Pokoje do wynajęcia dla panów.
48 SO. ORANGE AVENUE

Telefon Bigelow 5117

Wielkie tanioci w budynkach. Dobra okazja dla Polaków. 2 domy poje dyńcze lota 25 x 90 w Irvington, N. J. za \$5,300, wpłaty \$2,800.

3 famlijny dom, 17 pokoi, nowoczesne urządzenie; 3 garaże, lota 29-42x107 za \$19,500, wpłata \$4,300.

5 fam. dom, 22 pokoje \$15,500. Wpłata \$4,500.

Wiele innych domów i interesów na bardzo dogodnych warunkach do sprzedania.

ST. KONIOR

Real Estate & Broker

584 Grove St., Irvington, N. J.

JAK POGODZIĆ POJĘCIE NARODOWOŚCI Z POJĘCIEM POWSZECHNOŚCI KOŚCIOŁA?

Napisał ks. Andrzej Huszno.

Cechy stanu pierwszego są następujące:

1-o jedna owczarnia i jeden pasterz — Chrystus. w którego ręku spoczywa **wszelka władza**: królewska, kapłańska i nauczycielska. A wszelka władza idzie od Boga, od Chrystusa.

2-o doskonała znajomość Boga a tem samem wolność od błędu głowy kościoła czyli, Chrystusa, Pomazańca Bożego i tych, którym on prawdę objawi.

3-o wzorowa sprawiedliwość w stosunkach tak międzynarodowych, jak i ludzkich.

4-o pokój doskonały, wykluczający wszelkie wojny i zbrojenia.

5-o tryumf cnoty miłości Boga i bliźniego.

6-o przewaga władz ducha nad ciałem i materją, a co zatem idzie to wolność od ciężkiej pracy, chorób, zgubnych nałogów, nieszczęść wszelkiego rodzaju i długowieczność.

7-o ogólna radość, szezęście i zado wolenie.

Cechy stanu drugiego są następujące:

1-o wielobóstwo czyli wielowładztwo, wielopaństwo i wielokościelnictwo polział władzy na duchowną i świecką, rozbitcie ludzkości na wrogie sobie wza jem kościoły państwa, narody, obozy, partie, klasy. A władzę zdobywa się per fas et nefas, przez hulzi i od hulzi.

2-o brak znajomości Boga, tak u do łe jak i u szczytów, tak w dolinach jak i u gór, tak u podwładnych, jak i u przełożonych, a co za tem idzie — **błądzenie bez końca.**

3-o panowanie zasady: siła przel prawem tak w stosunkach międzynarodowych, jak i prywatnych ludzkich.

E. D. N.

S. KOZUBAL

SKŁAD WĘDLIN I WYRĄB MIĘSA

102 SO. ORANGE AVENUE.

Tel. Market 9485

F. R. RUSINIAK

Polska Gospoda, oraz hala na wszelkie zabawy.

62 JONES STREET.

S. ZBOROWSKA

Grosernia z buczernią i Owocarnia.

259 FERRY STREET

Tel. Mulberry 3199—0395

I. SIEGEL

FARBY, POKOSTY, OLEJE.

TAPETY.

3 CHARLTON STREET.

przy Springfield Ave., Newark.

ST. KLASŁO

Cukierki, cygara, papierosy. Chłodne napoje i "Ice Cream"

92 Ferguson St.

Telefon Market 7239

JÓZEF ROTH

Polsko-Słowacki Pierwszorządny
MĘSKI KRAWIEC

Czyszczenie, prasowanie i regeneracja
naszą specjalnością

132 WEST STREET

między Montgomery i W. Kinney

ST. PAŁUBIAK

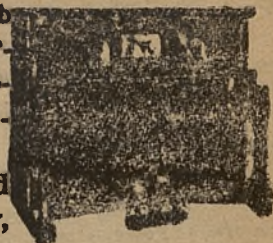
Polsko-Ukraińska Restauracja
oraz Hala na wszelkie okazje.

150 COURT STREET.

Kup sobie FONOGRAF, lub
SAMOGRAJĄCY FORTEP-
JAN tam, gdzie wszyscy Po-
lacy z Ironbound kupują swo-
je instrumenty.

„Ironbound's Główny Skład
Muzycznych Instrumentów,
Polskich Rekordów i Rolek.

GEORGE SCHORR & SON

89 Ferry Street,

róg Congress St.

ZAPROSZENIE!

Niniejszem mam zaszczyt zaprosić Sz. P. wraz z przyjaciółmi na otwar-
cie mojej pierwszorzędnej polskiej Restauracji pod No. 129 Morton St.
róg Charlton, w pobliżu Krueßer's Auditorium, Newark, N. J. w Środe,
dnia 31-go Grudnia i Czwartek 1-go Stycznia 1925 roku — gdzie przyj-
mować będę mile widzianych gości pysznymi potrawami i napojami.

Goście którzy nieotrzymali osobistych zaproszeń, niniejszem są pro-
szeni, a zapewniam wszystkich, że z uczty, jaką chcę wszystkim spr-
wić przy pożegnaniu starego 1924 a powitaniu nowego 1925 roku —
będą bardzo zadowoleni.

Każdy z gości otrzyma pamiątkowy upominek

Z Szacunkiem i Poważaniem

JÓZEF DOBOSZ

Telephone Terrace 0486

Wszystkim moim odbiorcom i całej Polonji w Newarku i Okolicy,
życzę wszelkich pomyslności w Nowym 1925 Roku.

ST. BORDYLÓWSKA

Polska Groceria i Buczeria

319 W. KINNEY STREET

NEWARK, N. J.